

134. Geboren

Kerstmis 2011

Een geboorte is een wonderlijk gebeurtenis. Ineens is er een mens die er tevoren niet was en die ook niet door extrapolatie gecreëerd kon worden. Het moment en de omstandigheden zijn te berekenen maar datgene waar het om gaat niet. Met de geboorte van een idee is het niet anders. Ineens is het er. Ineens daagt er een oplossing voor iets onoplosbaars of ineens is er een verklaring voor iets dat wij voor onacceptabel hielden.

Wat er voor nodig is om een mens geboren te laten worden hoef ik niet uit te leggen; trouwens de overheid wil die uitleg verplicht voorschrijven door een goedgekeurd of gediplomeerd voorlichter. Maar wat zijn de voorwaarden om een idee te laten ontstaan? Concentratie, fantasie, combinatievermogen, bezieling, uitgeslagenheid, het kunnen spelen, het *hebben* kunnen spelen, een zich afvragen....? Laat ik het samenvatten in vindingrijkheid om datgene geboren te laten worden wat tot op dat moment onbegrepen buiten de gezichtskring lag; dat geldt zowel in de wetenschap als in het dagelijks leven. Hoe groter de gezichtskring, hoe groter de omtrek dus, hoe groter het raakvlak met het daarbuiten. Anders gezegd: hoe meer kans op interactie tussen het bekende en het onbekende. Ieder mens is in die interactie de potentiële moeder van ideeën; de vader van het idee is in deze vergelijking het onbekende buiten onszelf; noem het inspiratie. Voor het kunnen opvangen van inspiratie is wel iets nodig, iets wat Marten Toonder ten tonele voerde als een openstaand denkraampje.

De geboorte van een idee heeft twee tegenhangers die het idee op voorhand afwijzen of negeren: geld en gebrek aan interesse. Geld omdat een idee in statu nascendi zelden meteen verkoopbaar of rendabel is, en desinteresse omdat men daardoor niet in staat is het idee ook maar op te merken. Op de korte termijn betreft dit de euro-crisis; men rekent zich een ongeluk en men negeert alles wat niet meteen doorgerekend kan worden. En op de langere termijn betreft het een samenleving die zich bij gebrek aan interesse niet ontwikkelt, die bijgevolg haar kunstenaars niet eert, die ons van alles en nog wat - inclusief onze mening over genocide of holocaust - voorschrijft, en die ons met vermaaksindustrie bespeelt. Zo'n samenleving raakt van zuurstof verstoken, als gold het de kaalslag van een tropisch regenwoud. Iedereen kent de personificatie van zo'n mentaliteit in de Tweede Kamer: verveeld, ongeïnteresseerd en onderuitgezakt met potlood of mobieltje spelend. De lichaamstaal zegt genoeg.

Hoe men ook over Kerstmis denkt, momenten van geboorte zijn de essentie van onze eigen toekomst. We zouden die momenten in ere moeten houden en er stil bij moeten staan zoals wij ook een minuut stilte in acht nemen voor onze doden. Een geboorte is een kostbaar iets, of het nu gaat om zichtbare of om onzichtbare zaken.

Uw columnist, V.L